

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visz. Előfizetések és hirdetések a
 saadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

Katonák! Munkások! Polgárok!

Ti tudjátok mit jelent ma a rend. Ti tudjátok mit jelent ma a szabad, boldog, új Magyarország, a magyar népköztársaság születésének nagyszerű óráiban a fészek nyugalma, a tüzhely bátorsága.

A forradalmi népkormány történelmi elhatározása, mert már napok múltán elhozta nekünk a békét, s a messze frontok tüzviharából hazatérnek testvéreink.

Mire ők visszajönnek, itthon rend legyen. Nekünk békés rendben kell hazavárni fiainkat. És ugye lépten-nyomon halljátok az ostoba, gonosz riasztó híreket? A városban, amelyben tökéletes a nyugalom, rémhireket terjesztenek, gyalázatos hazugságokat, amelyek csak arra valók, hogy oktalan zavart és rémületet verjenek fel.

Aki rémhireket terjeszt, az ellensége a magyar köztársaságnak, a demokráciának és a népjólétnek. Aki rémhirt terjeszt, megakarja bontani a rendet. Aki megakarja bontani a rendet, azt ellenségünknek tekintjük.

A nagyváradai Nemzeti Tanács

NYUGALOM!

„A Magyar nemzeti tanács működését továbbra is fenn fogja tartani, mint a kormány ellenőrző szerve.”

A Magyar Nemzeti Tanács intézőbizottsága és a kormány között létrejött megállapodás utolsó mondata ez és azt jelenti, hogy a Magyar Nemzeti Tanács a kormány intézkedéseit ellenőrzi, tehát csak olyan rendeleteket, utasításokat enged érvényre jutni, amelyek a magyar nemzetet megvédik minden külső és belső bajtól.

A Magyar Nemzeti Tanács olyan emberekből áll, akiknek egész politikai múltja garancia arra, hogy semmi olyan ne történhessék, ami a polgárság érdekeivel ellentétes. Hiszen a polgári elemek a legszélső rétegekig képviselve vannak a Nemzeti Tanácsban, tehát legelső kötelessége, hogy megvédje azokat, akiket képvisel.

Az azonban a Nemzeti Tanács támogatás nélkül nem dolgozhat. Kell, hogy mindnyájan mögéje álljunk és odaadó munkásságunkkal mindenben támogassuk.

A forradalom vívmányait segíti megsemmisíteni az, aki most kivonja magát a kötelességek teljesítése alól. Szívvel-lélekkel, minden energiánkkal munkába kell állnunk, hogy a rendet, a nyugalmat, a közbiztonságot megóvjuk, mert ezzel a független Magyarországot mentjük meg a pusztulástól.

A nagyváradai Nemzeti Tanács eddig mindent elkövetett, hogy a város és a megye zökkenő nélkül essen át a nagy változáson. A legnehezebb napok el-

multak, a kedélyek kezdenek lecsillapodni és le is fognak csillapodni, ha lesz ereje minden polgárnak a ráneveződő feladatokat teljesíteni. Néhány hétig kell csak megfeszíteni idegeinket és izmainkat, néhány hétig kell uralkodni a szenvedélyeken, aztán készen lesz az új Magyarország talpazata, eldől az államforma ma még vitás kérdése és elkövetkezik a mindennapi élet munkája. De ezt a néhány hetet ki kell tartanunk!

Az azonban szükséges és első sorban szükséges, hogy az ellenőrző szerv, a Nemzeti Tanács is kitartson. Ha látni fogjuk, hogy azon az úton haladnak, amelyen elindultak, ha a népjóléti intézkedések olyan mérvben valósulnak meg, mint az elmúlt pár nap alatt — a polgárságnak is meg lesz az ereje, hogy a csőcselékkel felvegye a küzdelmet és a viszonyok rendezéséig — ha kell, élete és vére árán is — biztosítsa azt, amit a forradalom kivívott.

A polgárság közül pedig a forradalom ellen vét az, aki rémhirekkel izgatja a lakosság fantáziáját és rosszabb a hazaárulásnál, aki pártszendélyeket szít. A láng ott alszik a szívek mélyén, talán nem is mélyen és a legkisebb megrázkódtatás kilobbanthatja.

Ma nincsenek pártok, csak emberek. Ma nem mondhatja senki, hogy ezt, vagy azt nem teszem, mert nem az én pártvezetőségem parancsolja — mert aki ezt teszi, az elrontja a rendet, az összhangot és megzavarja a szervezés nehéz munkáját.

Lássa be mindenki, hogy csak parányok vagyunk, amit az idő forgataga

dobál, eszköz vagyunk a történelem kezében, hogy célját elérhesse. Érezük, hogy az öncél, az elvekhez való görcsös ragaszkodás bűn, amelyet megbocsátani soha sem lehet.

Ha így lesz, Magyarország boldog lesz. Ha azonban a kishitűek, a gonoszlelkűek és az önző célokért küzdő elemek nem tudnak uralkodni utálatos szenvedélyeiken: Magyarország elveszett!

A Nemzeti Tanács közlései.

Szerdán délben 12 órakor a Bémer-téren a helyőrség tisztikara felesküszik a Nemzeti Tanácsra; Cserey alezredes, a helyőrség parancsnoka teszi le elsőnek az esküt és aztán felesketi a tisztikart. Minden más idevonatkozó hír téves.

*

A Nemzeti Tanács közli a közönséggel, hogy minden ügyben az alább beosztott megbízottakhoz forduljon. — Megjegyzendő, hogy az alábbiak csak irányítás végett képviselik a megfelelő ügyosztályokat. Az adminisztráció változatlanul megmarad továbbra is a városi hatóságok kezében. A megbízottak beosztása a következő:

Politika- és katonaiügy: dr Ágoston Péter.

Közellátás, üzemek és munkásügy: dr Katz Lipót.

Lakásügy, pénzügy, árszabályozás: dr Katz Béla.

Kultura, szociálpolitika, közegészségügy, belső iroda: dr Berkovits René.

Tanügy, panaszfelvétel, polgárórség, érintkezés egyesületekkel: Biró Márk.

Ma délelőtt 9-10-ig a nemzetőrségi díjak felvétele végett jelentkezzen mindenki a Panasz irodában I. emelet.

Kisgazdák! Munkások! Polgárok!

A forradalom vívmánya egy szebb, szabadabb és független Magyarország kell, hogy legyen. Azonban ezt csak úgy teremthetjük meg, ha a rend fentartásáról gondoskodunk, ha tisztában vagyunk azzal, hogy mit kell tennünk. Épen ezért ma este 6 órakor a váradvelenczei városházán népgyűlést fogunk tartani.

Minden kisgazda, munkás és polgár, aki Magyarország sorsát szíven viseli, tartsa kötelességének, hogy ezen megjelenjen.

A Nagyvárad Nemzeti Tanács.

A Nemzeti Tanács felhívja mindazokat, akik a nemzetőrségbe már ezideig jelentkeztek, vagy jelentkezni akarnak, hogy ma reggel 8 órakor a rendőrség udvarán feltétlenül jelenjenek meg.

A Nemzeti Tanács elhatározta, hogy kibővíti magát száz tagra.

A Nemzeti Tanácsot alkotó három nagy Tanács közül a Munkás és Katona Tanács a maga részéről a kiegészítés munkálatát már keresztül vitte. A Polgári Tanács kibővítése végett fordulunk most a város polgárságához. Felkérjük tehát a Polgári Tanács tagjait, (azaz mindazokat a polgári testületeket, szervezeteket, egyesületeket, hivatalokat, érdekképviseleteket, amelyek csatlakozásukat a Nemzeti Tanácshoz már bejelentették) hogy megbizottjaik és kiküldöttjeik útján képviseltesék magukat kedd délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartandó Polgári Tanács nagygyűlésen, ahol az a 15 hely lesz betöltendő.

A Nemzeti Tanács felhívja a környéki lópartó gazdákat, hogy amennyiben lóra van szükségük, azonnal jelentkezzenek a tűzérkaszárnyaiban, ahol ez számukra elismervény ellenében azonnal ki fog adni. A jelentkezők illetőségüket igazolják.

A Nagyvárad Nemzeti Tanács ezennel elrendeli, hogy a város lakosságának birtokában levő összes fegyverek és töltevények szolgáltatásának be. Ehhez képest a város minden lakosa, továbbá minden a nemzetőrségbe belépett katona is, köteles fegyverét és töltevényét a mai napon a rendőrkapitányi hivatalnál átadni. Aki e rendelet parancsának eleget nem tesz, a legszigorubbán fog büntettetni.

1918 november hó 5-én.

*Nemzeti Tanács
Nagyvárad.*

Mindnyájan veszedelemben vagyunk.

A megyei Nemzeti Tanács megalakulása. Biharvármegye csatlakozik.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága Malatinszky Lajos főispán elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen a bizottsági tagok nagyrésze megjelent. A hallgatóság között megyei gazdák, nagyvárad radikális és szociáldemokrata párti tagok voltak láthatók.

Malatinszky Lajos főispán elnök: Több bizottsági taggal együtt Fényes Lóránd bizottsági tag rendkívüli közgyűlést kért, hogy Biharvármegye is megnyilatkozhasson a hazánkat ért nagy eseményekről. A szabályok ellenére a közgyűlést összehívtam.

Keszthelyi Zoltán főjegyző. (Felolvassa a Magyar Nemzeti Tanács táviratát megalakulásáról.) Az állandó választmány javasolja, hogy Biharvármegye közönsége a táviratot vegye tudomásul, a Magyar Nemzeti Tanácsot üdvözli s bejelenti, hogy Biharvármegye csatlakozik a Magyar Nemzeti Tanácshoz s rendelkezéseinek magát aláveti. (Élénk éljenzés, taps.)

Az indítványt elfogadták s a jegyzőkönyvet azonnal hitelesítették.

Malatinszky Lajos főispán, elnök: Teles közgyűlési Bizottság! Nem mulaszthatom el a rendkívüli szép pillanatot, hogy el ne mondjam, a törvényhatóság és minden polgára e súlyos időkben, nemkülönben a belső zavarok miatt tegyen félre minden politikai antagonizmust s legyen segítségére a kormányzatnak, hogy ebből a nehéz helyzetből, amelyet helyileg szerencsésen oldottunk meg, kiszabadulhassunk. (Élénk éljenzés.)

Felkiáltások: Éljen a magyar köztársaság!

A népgyűlés.

A közgyűlés befejezésével Biharvármegye közönsége népgyűlést tartott, amelynek előadója:

Kovács Miklós (Benkepuszta) volt. Felhívta a közgyűlést, hogy bízzék azokban, akiket a nemzet a hullámokon hanykódó hajó kormányára mellé állított. Tegyenek eleget a Nemzeti Tanács felhívásának, tartsák fenn a rendet és a nyugalmat. Ma csak polgárok és magyarok vannak, s meg kell találni mindenkinek a szívét. Zavarban van az ország, akadnak turbulens elemek, akikkel szemben a legszigorubb megtorlás fegyvereivel kell élni. (Helyeslés.)

Közbeszólások: Megérdemlik! Akasztófát nekik! Golyót!

Kovács Miklós: Ne adjuk fel a reményt, hogy szebb, jobb és új hazát találjanak az utódok. Élni akarunk s munkába kell állni e célra mindenkinek. Első a rendfentartás. Felolvassa a hadügyminiszter leiratát a rendfentartás ügyében, a nemzetőrség szervezéséről, s ismerteti a Nemzeti Tanács hatáskörét, a mely a rendfentartásra, közéletmérésre és szociálpolitikai kérdésekre terjed ki. A békét hozza ez a népnek. A nemzetiségekkel sikerült a kormánynak megegyezni s a Román Nemzeti Tanács megalakult, amely a Magyar Nemzeti Tanács mellett s vele együtt működik. (Hatalmas éljenzés.)

Ágoston Péter dr: Tudják, hogy más világból, más gondolatokkal, más érzésekkel jöttem ide, amely meg volt nálam a múltban, a régi világban is. Ugy voltam a megyével, hogy a vármegyével együtt magyarul beszélünk, de nem értettük egymást. (Tetszés.) Ki kell küszöbölni a félreértéseket s rendben kell megvalósítani az ideálokat. Ami történt a haladás irányában indult, ezt visszacsinálni nem lehet, aki utjába áll, azon keresztülgázol a fejlődés. A régi világ...

Közbeszólás: Átok reá!

Ágoston Péter dr: Most másnak jobbnak kell lenni. Rosszul láttak az urak, amikor a mi működésünket hazaárulásnak nézték, mert önök mindent felülről láttak. Ezért omlott össze a régi világ.

Közbeszólás: Meg se látták a népet!

Ágoston Péter dr: Nem mi csináltuk a magyar köztársaságot, az megszületett. Nem vették észre az urak ezt, rosszul láttak. Aki a folyó vízben visszatükröződő vasgerendákat nézi a hidról, azt látja, hogy az kocsonyás anyag. A szem csal, a gerendázat vas. Önök se látták a vasgerendázatot, a társadalom szerkezetét, oszlopát, erejét s ez felmondta a szolgálatot. Mindenkinek össze kell fogni, hogy az új alakulás zavartalan lefolyását biztosíthassuk. Nem látták önök semmit s így volt a nemzetek és társadalmak egymáshoz való életében is. — Minden nemzet, minden társadalom individuális életet követel. Most nemzetek társadalmak lép fel velünk szemben s viselkedésünkben más eljárást követel. Áldozatot kell hoznunk, gondolatbeli áldozatot. Ugy viselkedtünk eddig, mint az irigy ember, aki arra büszke, ami a másinak nincs. Az alsó rétegek kérték, követelték, hogy csinálják meg azt, amit a külső nemzetek társadalmak most ránk kényszerít. Az új világot készítjük elő, nem ellenség ez, ne fogadjanak minket gyanuval, vannak, akik gyilkolnak és rabolnak, de ezek nem mi vagyunk, hanem azok, akik a rendbe beilleszkedni nem tudnak. Nem csak a mi életünk forog veszélyben, hanem az Önöké is. (Mozgás.) Kérem, esedezem, én könyörgök értenek meg hát minket, jöjjenek panaszainkkal, mindnyájunk érdekéről van szó. Hát így: a munkássággal, a szociáldemokratákkal, a radikálisokkal, a néppel kell egy asztalhoz ülni és kénytelenek lesznek belátni, hogy az indítványok, amelyek ezekről a helyekről származnak, helyesek és jók. Ketté kell választani lelküket: az új lélek ellenőrizze a régit s ezt elhagyva az új ember tudjon mást s tudja egymást megérteni. — Nem jogtalanságot kívánnak a hatalom uraitól a rokkantak, a hazakerültek, a kiknek milliószor több joguk van arra, hogy meghallgassák őket, hiszen milliószor több vér folyt most, mint honalapításkor. A fejlődés a szocializmus irányában halad s a magyar köztársaság is ezt akarja. A fejlődés az államszocializmus is, ez kényszeríti a rendelkezéseket a termelés és fogyasztás tekintetében, a termelést el is osztja. De az nem a szo-

ciálista állam, ezt a társadalom építi ki s ebbe önknek is bele kell szólni. A jövő társadalmában mindenki csak annyira érvényesítheti jogait, amennyiben a termelésben részt vesz. A régi világ összeomlott, most épül az új, egy kis időt kérünk, addig ne kritizáljanak, mert következik a felborulás. Hat hét múlva mindenki érvényesítheti meggyőződését, akkor ellenzékiesskedhetnek is.

Felkiáltások: Fogunk is!

Ágoston Péter dr.: Méltóztassanak mindenkit egyenlőnek tekinteni. A néppel megértéssel és megértetéssel kell foglalkozni. (Éljenzés, taps.) A Nemzeti Tanács, a Munkástanács és a Katonatanács a Nagyváradi Nemzeti Tanácssal kontaktusban lesz s a vidéket szervezik. (Éljenzés.)

A megyei Nemzeti Tanács.

Kovács Miklós előadja, hogy a járási és községi tanácsok szervezése megkezdődik. A Nemzeti Tanács tagjai a következők:

Kovács Miklós Benkepuszta, Rigó Lóránd, dr. Papszász József Nagykereki, Tarnóczy Lajos Bihar, Leszkay János Berettyó szentmárton, Balogh Mihály Nagyszalonta, id. Szatmáry Sándor, Bujdosó József Kőtegyán, Stern Ödön Barátka, Ladányi János Mezőgyán, Balogh Tihámér Berettyóújfalú, dr. Várady Miklós Székelyhid, Szabó Miklós, Szabó József Báránd, Ábrahámovits Apád, Major Gyula Paptamási, Hornyánszky Pál Hegyközpályi, Jenei Menyhért Nagybjajom, Lakatos József Nagykereki, Pasuk Károly Mezőtelegd, Felvinczy Sándor Biharpüspöki, Méhes Lajos Bihar, Biró Sándor Biharkeresztes, Mágory Lajos Nagyszalonta, Faragó Rezső Nagyszalonta, Blum Dezső Mezőtelegd, Barényi Ferenc százados, Kolba Oszkár százados Belényes, dr. Blayer Endre, dr. Magurányi Jenő, Gönczi József Mezőtelegd.

A végrehajtó bizottság tagjai: Kovács Miklós, Rigó Lóránd, Mázory László, Balogh Tihámér, Hornyánszky Pál, Ladányi János, Lázár Aurél, aki a Román Nemzeti Tanács kiküldötte, továbbá a városi Nemzeti Tanács képviselőiben: Ágoston Péter dr. és Nagy Mihály dr.

Halász Sándor százados, Szerbiában a magyar hadifoglyok szerencsés kezű szervezője felajánlotta a Nemzeti Tanácsnak szolgálatait, amelyet örömmel fogadtak el s a megyei nemzeti védelem szervezésével megbízták. Előadta, hogy járasszékhelyeken csapattestek lesznek s községenként 15 magyar és 15 román tiszt s ugyanannyi polgár és bizalmiférfi szükséges. A tiszteket a városi Nemzeti Tanácstól kérik, mindenki számára fegyvert s 30 töltenyt. Fegyver és lőszerraktár a megyeházán lesz. A szeszfogyasztást az egész megyében betiltják s amely korcsmáros ezt nem tartja be, azt egyszerűen lefogatja. Az összes szeszszitalokat a megyéből behozzák. A megyei hetivásárokat pedig beszüntetik. (Helyeslés.) A Bergungsteleit fenntartják ruha- és cipőkészítésre, a suszterek harminc korona helyett ötven koronát kapnak.

Tarnóczy László felolvasta a nemzetőrség szervezésére vonatkozó szabályzatot.

Halász Sándor parancsnok ingyen orvost és gyógyszerert kér a nemzetőrök részére. Elfogadták.

Egy hang: Honnan veszünk orvost?

Halász Sándor: Fogadják, hogy két nap alatt a nemzeti védelmet Biharban megszervezi. Ne ijedezzenek az emberek, amíg lehet, védjék magukat.

Lázár Aurél dr. tapsok közt beszél. Ne legyen ezután különbség magyar és román közt. A rend érdekében fogjunk össze. — Ugyanezt románul is elmondotta.

Megkötöttük a fegyverszünetet.

Az olasz fronton megszűnt az ellenségeskedés.

A vezérkar hivatalos jelentése.

Budapest, november 4. (Saját tudósítónktól.) Az olasz harctérem csapataink a megkötött fegyverszünet alapján beszüntették az ellenségeskedést. A fegyverszünet feltétele külön fog megtörténni.

A vezérkar főnöke.

A fegyverszünet feltételei.

Budapest, nov. 4. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan jelentik Bécsből: Az olaszok által felállított fegyverszüneti feltételek a következők:

1. Az ellenségeskedések azonnali beszüntetése szárazföldön, vizen és levegőben.
2. Ausztria Magyarország teljes demobilizálása és valamennyi egység visszavonása.
3. Az Ausztria Magyarország által a háború kezdete óta megszállott minden terület kiürítése és az osztrák magyar haderők visszavétele. A jelenlegi helyen az egész hadi anyag kiszolgáltatása. Rekvirálás a kiürítendő területen.

4. A szövetségeseknek teljes joguk van az osztrák-magyar területen levő minden uton, vasuton és víziúton csapataiknak szabad mozdulatára, ugyancsak az osztrák-magyar szállító eszközök használatára.

Ezután Ausztria-Magyarországon mindama stratégiai pont megszállása, melyeket a szövetségesek szükségesnek tartanak arra, hogy ott letelepedjenek vagy a rendet fenntartsák. Végül a szövetségesek javára rekvirálások fizetés ellenében bárhol.

5. A német csapatok 15 nap alatt vonuljanak el nemcsak az olasz és balkáni frontokról, hanem a monarchia egész területéről.

6. Ausztria-Magyarország kiürített területeinek ideiglenes közigazgatását a helyi hatóságok látják el a szövetséges megszálló csapatok állomásparancsnokságainak ellenőrzése mellett.

7. A szövetségesek hadifoglyainak, internáltjainak azonnali hazaszállítása hasonló ellenintézkedés nélkül.

8. A kiürített területen maradt sebesülteket az osztrák-magyar személyzet ápolja.

Feltételek a tengeren.

1. Az ellenségeskedések azonnali beszüntetése a tengeren. A semlegeseknek tudtul adassék, hogy a szövetségesek hadi és kereskedelmi hajóinak számára minden területi vizen szabad utjuk van.

2. Tizenöt osztrák-magyar tengeralattjáró, ugyancsak valamennyi magyar, osztrák vizen tartózkodó tengeralattjáró lefegyverzése.

3. Három csatahajó, három könnyű cirkáló, kilenc torpedóuzó, egy aknavető, hat dunai monitor átadása a szövetségeseknek. Az új összes többi hadihajó teljesen leszerelendők.

4. A szövetségesek hadi és kereskedelmi hajóinak szabad forgalma az Adrián, Dunán és mellékfolyóin. A szövetségeseknek joguk van minden erődöt és védelmi művet megszállani, vagy lerombolni.

5. A szövetségesek a blokádot jelenlegi feltételei mellett fenntartják.

6. A tengerészet minden légi haderejének egyesítése a szövetségesek által meghatározandó kikötőben.

7. Magyarország Ausztria nemzeti területén kívül a megszállott egész tengerpartnak és kereskedelmi kikötőknek kiürítése és a hajóanyagok átengedése.

8. Valamennyi szárazföldi és tengeri erő-

dők, továbbá a Póla védelmére berendezett sziget, hajógyár, arzenál megszállása a szövetségesek által.

9. A szövetségesektől elvett összes kereskedelmi hajók visszaszolgáltatása.

10. Kiürítés, átadás és visszaadás előtt tilos bármilyen telepek, anyagok elpusztítása.

11. A szövetségesek hadifoglyai hasonló intézkedés kötelezettsége nélkül visszaadandók.

Megjegyzik, hogy a fenti fegyverszüneti feltételek nem prefudikálnak a későbbi békekének. A negyedik pontot nem lehet úgy értelmezni, hogy az ellenséges hadseregek szabad utat kapnak Németország elleni támadásra.

Lovászy kultuszminiszter programja.

Lovászy Márton vallás- és közoktatásügyi miniszter programjának főbb irányelveiről ezeket mondotta:

— A közoktatásügybe általánosságban én szabad szellemet akarok belevinni és teljességgel szakítani azzal a rendszerrel, mely a tehetségeket mellőzte, mert kényelmetlenek voltak.

— Természetesen határozott és részletes programot addig, amíg a nemzetiségi kérdés nincs tisztázva, nem adhatok. — Azt azonban már most is hangoztatni kívánom, hogy visszautasítok a leghatározottabban minden olyan föltevést, melyet pedig rossz-hiszeműen sokan hiesztelnek, hogy az új kormány iránya katolikusellenes volna. Én magam is jó katolikusnak vallom magam és szívesen viselem egyházam érdekeit. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a rohamosan haladó korszellemmel lépést tartani ne akarjak, mert azt hiszem, hogy e kettő között kiegyenlíthetetlen ellentét nincs. Egyáltalában nagy súlyt vetek a felekezetek közötti testvéries egyetértésre.

— Legfőbb törekvésem lesz a népoktatásnak a kor színvonalára való emelése: kérelmetlen harcot akarok indítani a tudatlanság, az analfabetizmus ellen.

— Nagyon fontosnak tartom a középiszkolai tanárok helyzetének gyökeres megjavítását. Azt akarom, hogy a középosztálynak ez a rendkívül értékes rétege sorsával teljesen elégedetten töltse be nagyszerű kulturális hivatását. Ugyanez áll természetesen a derék tanítói karra is.

* Kormánybiztosi kinevezés. A kormány Persián Adámot, az Alkotmány munkatársát kormánybiztossá nevezte ki, megbízva őt a római katolikus papság jogos igényeinek biztosítására vonatkozó intézkedések előkészítésével és foganatosításával.

A fegyverszünetet nemcsak Olaszországgal, hanem az egész antanttal kötöttük meg.

Budapest, november 4. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A fegyverszünet feltételeit nem Olaszország egyedül, hanem az egész antant szabta a névleges Ausztria-Magyarország elé. A feltételekben előírt kiürítés oly természetűek, hogy a fronton levő csapatok, amelyek még kötelékében állanak, már a kijelölt vonalak mögé vonultak vissza. Miután csaknem az egész kiürítendő terület már nem a régi Ausztria-Magyarországhoz, hanem az új délszláv államhoz tartozik, a kiürítés tulajdonképp már meg is történt.

Budapest, november 4. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Beavattott helyről közlik, hogy a fegyverszüneti szerződést az egész antanttal kötöttük meg, nem pedig egyedül csak Olaszországgal, amint ezt a hivatalos jelentés tévesen közölte.

A király lemondott a hadsereg főparancsnokságáról.

A fegyverszüneti szerződéseket a vezérkari főnök írta alá.

Budapest, november 4. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: *Hir szerint a király lemondott a hadsereg főparancsnokságáról s a maga helyébe Kövess tábornagyot nevezte ki főparancsnokká. Miután azonban az uralkodó Kövessel érintkezést létrehozni nem tudott, a fegyverszüneti szerződést a vezérkari főnök írta alá.*

Károlyi és Jászi Páduába utazott Diaz tábornokhoz.

A fegyverszünet a déli fronton is bekövetkezett.

Budapest, november 4. (Saját tudósítónktól.) Lindner hadügyminiszter a következőket jelentette ki:

— Az olasz fronton Weber tábornok megkötötte a fegyverszünetet Magyarország nevében is. Az egész világ előtt meg kell bélyegezni Waldstedter báró tábornok, a vezérkar főnökhelyettesének magatartását, aki kétszínű, perfid eljárásával megtévesztette a magyar kormányt és késleltette, hogy Magyarország békeakarátának feltétlen megnyilvánulása a külföld előtt kellő formában dokumentálható legyen. *A fegyverszünet a déli fronton is bekövetkezett. Demalációs vonal a régi országhatár lesz.* Valószínű, hogy angol-francia csapatok jönnek Magyarországra, de nem mint ellenségek.

Károlyi ma Jászi Oszkárral és a Nemzeti Tanács s a katonamunkástanács néhány tagjával Paduába utazik, hogy Diaz tábornokkal tárgyaljanak.

Francia jelentés a fegyverszünetről.

Budapest, nov. 4. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A fegyverszüneti szerződést Ausztria-Magyarországgal aláírták s az ellenségeskedéseket e hó 4 én délután 3 órakor beszüntették. A fegyverszünet szerződés feltételeit kedden teszik közzé.

Miért nem mond le Vilmos császár?

Budapest, nov. 4. (Saját tudósítónktól.) A szociáldemokrata frakciók megegyezése folytán Scheidemann negyvennyolc órás ultimátumot intézett a kormányhoz, követelve a császár lemondását.

Ha a lemondás nem történe meg — mondották — akkor az egész országban napirendre tűzik a trónkérdést és követelik az államforma megváltoztatását.

Hir szerint a kancellár erre a következőket válaszolta:

— Tekintettel az adott helyzetre az uralkodó önként nem hajlandó lemondani, a hadsereg gyors feloszlása fenyegetné az ország nyugalmát és a béketárgyalások pillanatában kiszolgáltatná az országot az antantnak. Ugyanakkor az agráriusok forradalmi

jépesre határoznák el magukat és megtagadnák a városok élmezését. Ilyen helyzet anarchiát idézne elő és ilyen rettentő állapotokért a császár a felelősséget nem vállalhatná, tehát ezen pillanatban nem mondhat le.

A Magyarországon átvonuló német csapatokat nem kell lefegyverezni.

Budapest, nov. 4. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminiszter ma kiadott rendeletében elrendelte, hogy a Magyarországon átvonuló német csapatok nem fegyverezendők le, hanem teljes felszerelésükkel továbbítandók metecéljuk felé.

Frigyes főherceg ellenállásra biztatja a királyt.

— A főherceg levele. —

Budapest, nov. 4. (Saját tudósítónktól.) A prágói lapok jelentik:

Frigyes főherceg levelet intézett a királyhoz, amelyben azt írja, hogy még mindig lehet menteni.

— Adj ki parancsot — írja Frigyes főherceg — hogy lőjjenek le mindenkit, aki a köztársaságot akarja. Vannak még

katonák, akik engedelmeskedni fognak és akik rendet tudnak teremteni. Ha megfogadod szavamat még mindig meg lehet menteni a trónt, a ainasztiát és a monarchiát.

A fogyasztók nagygyűlése.

A fogyasztók vasárnap délelőtt tartották meg nagygyűlésüket *Pelle* János üdvözölte a Munka Tanács nevében az egybegyűlteket majd Dr Katz Béla beszélt a fogyasztókhoz:

Politikáról — ugymond — egyáltalában nem kívánok szólni, mert nem olyan kérdésről van szó, amely elválaszt bennünket, amelyben lehet nézeteltérés, hanem szeretnénk megtalálni azt az összekötő kapcsot, amely valamennyiünket összeköt és utat találunk arra, hogy a városi kormányzatban elsősorban a fogyasztók érdekei érvényesüljenek.

Csak arról van szó, hogy a normális élet helyreálljon. A munkásság arra törekszik, hogy a maga részére és minden dolgozó ember részére helyet és befolyást biztosítson. Nem törekszik arra, hogy kizárja az érdemes munkát végző társadalmi osztályokat az ügyek intézésétől.

Tessék tudomásul venni, hogy ezen a téren önmérsékletre mindenkinek szüksége van, gondoljunk arra, hogy a külpolitikai helyzet bizonytalan, hogy a határok minden oldalról fenyegetve vannak, itt mástól mint saját magunktól segítséget remélnünk nem lehet, amikor tehát mindezt tudomásul vesszük, arra kérem Önöket, hogy vessünk egy pillantást arra, hogy milyen ez időszert a dolgok intézése, milyen az a hatalom, amely irányítani fogja az ország társadalmi életét.

Az ország ügyei intézését a Nemzeti Tanács vette át, amely politikai pártokból és pedig a radikális, függetlenségi és szociáldemokrata pártból, másrészt a katonaság képviselőiből alakult. Ez azonban egyáltalán nem végleges összeállítás, hanem csak a szükség következménye volt. Minthogy napról napra látható, hogy a társadalomnak egyre több rétege ismeri el a Nemzeti Tanácsot, ennél fogva a képviselőlet feltétlenül bővülni fog és az új szervezet oly módon fog kialakulni, hogy minden társadalmi réteg megkapja a képviselőletét a polgári Tanácsban.

Rövidesen az egész országban életbe fog lépni az általános, titkos, nőkre is kiterjedő választójog, amely törvényesen megalakítja a városok képviselőletét. Kedden délelőtt tartjuk meg itt, ennek a Tanácsnak a nagygyűlését.

Azt merem mondani, hogy erőszak nélkül akarjuk és fogjuk a rendet helyreállítani és ennél fogva mellőzünk minden olyan sajnálatos eseményt amelyet Magyarországon több helyen lehetett látni. Előfordult, hogy egyes vármegyék önálló köztársaságot kiáltottak ki.

Igy pl. Temesvármegye bánati köztársasággá alakult át és egyes emberek már át is vették a tényleges vezetést. Nagyváradon ez nekünk nem célunk, mindenképpen a rend helyreállítására törekszünk. A városi képviselőtestület, amely elavult választási rendszer alapján épült fel a Nemzeti Tanács felüggesztette.

Ezt a testületet maga a tanács pótolja addig, amíg az általános titkos, nőkre is kiterjedő választójog alapján össze nem ül a legális képviselőlet. Egyébként minden marad a régiben, a tisztviselők helyükön maradnak és egyedüli felfogás az, hogy a nép érdeke érvényesüljön.

Momentán csak védelemről van szó, olyanok ellen, akiket nem lehetett a forradalom eszméjének megnyerni. Agrár reformnak, munkáskérdésnek és közegészségügynek rendezésével megakadályozhatjuk az ellenünk jövő pusztulást és rombolást.

A rend fentartása mellett a másik dolog az, hogy a helyzetet közéleti szemponthoz is rendezzük. Elsőrendű fontosságú a drágaság kérdése.

A borzalmas árdrágaságon kívül a la kasmizériával is fogunk foglalkozni.

Hangoztatni kívánjuk, hogy az uzsorát nem erőszakosan, hanem tapintatosan, a társadalom gazdasági törvényeit ismerve, akarjuk megfékezni.

Attól kell tartanunk, hogy amikor felépünk az uzsora ellen, éppen annak fokozódását fogjuk elérni. A termelés érzékeny dolog, amibe durva kézzel beavatkozni nem lehet, mert különben meg fog szünni az áruk ideáramlása, megszűnik az ipar és szolid kereskedelem. Előttünk lebegnek az orosz példának következményei, ahol pld. egy kilogramm vaj jelenleg 400 koronába kerül. A városnak kezébe kellene venni a termelést, erre azonban mai napság gondolni sem lehet, mert nincs munkás sem, de örömmel állapítjuk meg, hogy a kezdetek Nagyváradon már megtörténtek. Néhány hétre el vagyunk látva élelmiszerekkel, mert nem engedték azokat a kereskedők kezeire átjárnak szani.

A hadimilliomosok érdekeire nem leszünk figyelemmel. Méltóztassanak minden egyes közhivatali fogyasztói érdekeltségű egy urat kiválasztani, aki az illető érdekeltséget egy szűkebb bizottságban képviselni tudja, ebbe a bizottságba a termelőket is bevonjuk.

Egyelőre a következő benevezések érkeztek az egyes fogyasztói érdekeltségek részéről: az Orvosszövetség részéről dr Mayer László, a posta részéről Egry Dezső, a nagyváradi kir. törvényszék részéről Kocsán János, Kluck Dezső és Szilágyi Dezső, az Itéltábla részéről Kepes Miklós urak, a feministáktól dr Agoston Péterné.

Pelle János dr Mayer László felszólalása után az ülést bezárta, ezután a fogyasztók szűkebb bizottsága bizalmas értekezletre vonult vissza.

A Kath. Növédő Egyesület értekezlete.

A Kath. Növédő Egyesület tegnap látogatott értekezletet tartott, amelyen foglalkozott a Szociális Missziótársulat felhívásával, amelyet a Tiszántúl is közölt. Elhatározta az egyesület, hogy a Nemzeti Tanácsnak felajánlja szolgálatait, tekintve azt, hogy az egyesület a szegényügyet, az anya- és csecsemővédelmet stb. vállalkulások nélkül gyakorolja.

Foglalkozott a nőkre nézve radikálisan megváltozott helyzettel az új választótörvény értelmében, amely rárója a nőkre, hogy a közügyek iránt melegen érdeklődjenek és annak intézésében résztvegyenek. Több folyó ügy elintézése után az értekezlet véget ért.

A Szociális Missziótársulat felhívása.

Most éljük a háboru legkomolyabb krízisének idejét.

Kérjük tagjainkat és olvasóinkat, hogy haladéktalanul közöljék az alább megjelölt helyekkel a következőket:

1. Ki vállal Isten nevében, vagy megfelelő tartásdíj ellenében előre nem tudható időre gyermeket: fiút vagy leányt, milyen korot, hányat, milyen vallást?

2. Kinek van szüksége bármilyen házi alkalmazottra: gyermekleány, szobaleány, szakácsné stb. Ki alkalmazhat családokat, hol az apa, anya és esetleg a gyermekek is kaphatnak munkát; kérjük az összes feltételeket.

3. Ki fogadhat be házába intelligens embert, férfit vagy nőt, alkalmazásra-e vagy feltételek nélkül. Milyen minőségben: házigazdát, nevelőt, tanítót, anyahelyettes,

ugyanígy milyen férfi foglalkozásokra tudna alkalmat adni és milyen feltételek mellett.

4. Kérünk mindennemű ezen körbe tartozó indítványt, kilátást, alkalmat velünk közölni, pl. hol vannak egészen vagy félig üres házak, a járvány miatt be nem népesített internátusok, melyek számba jöhetnének stb. stb.

A gyors és eredményes kivitel érdekében decentralizáltuk a munkát. Kérjük tehát szervezeteinket, hogy az Északkeleti Felföld és a Tisza-Maros szögében fekvő városok Kolozsvárra (a Sz. Mt. Növédelmi hivatalának Wesselényi utca 23. szám) irjanak ez ügyben.

A Gyosz a Nemzeti Tanácsban.

A Gyáriparosok Orsz. Szövetségének nagyváradi fiókjá tegnap délután a ker. és iparkamarában ülést tartott dr Moskovits József elnöke alatt, aki előadta, hogy a helyi Nemzeti Tanácssal érintkezett s kérésére biztosították, hogy a gyáriparat érintő kérdésekben meghallgatják a gyáriparosok szövetségének véleményét. Továbbá meg egyezésre jutott arra nézve is, hogy a helyi Nemzeti Tanácsba a helyi fiók két képviselőt küldjön ki. Kéri tehát, hogy két rendes és két póttagot válasszanak, akik a szövetséget a Nemzeti Tanácsban képviseljék.

Rimanóczy Béla rámutat, hogy most is a villamosmunkál 100 százalékkal emelték a munkabérekét. Ezt a gyárakban, az üzem prosperálásának veszélye nélkül nem vihetik keresztül. Már ezért is szükséges, hogy képviselve legyen a szövetség a Nemzeti Tanácsban.

Dr Moskovits Miklós indítványára a Gyosz felajánlja működését a Nemzeti Tanácsban.

Ezután az elnök indítványára a szövetség részéről dr Moskovits Miklóst és Szmazenka Ernőt: rendes, Róz Simont és Grosz Hugót póttagokul küldték ki.

A nagyipari vállalatok a polgárőrségnek.

A helyi Nemzeti Tanács, tekintettel az élet- és vagyonbiztonság kellő fenntartására és biztosítására, egymillió korona összeget irányzott elő, amelyből a polgárőrség kiadását fedezi s ez összeget a pénzügyetektől, a gyári vállalatoktól, a nagyobb kereskedőktől, a gyáriparosoktól, biztosító intézetektől szerzi be, önként megajánlás címén.

A gyáriparosok és nagyobb ipari vállalatok képviselői tegnap délután e tárgyban értekezletet tartottak dr Moskovits József kamarai elnök elnöke alatt.

A helyi gyárakra és nagyobb ipari vállalatokra a tervezet szerint 400,000 K esik az egymillióból.

Hosszasan vitatkoztak afelett, hogy a 400,000 koronából az egyes vállalatok mily összeget fizessenek, végre is sikerült az egész összeget biztosítani. A városi iparüzemeket is bevonták a névsorba. Az összegek tekintettel a védelem sürgősségére, 24 órán belül be kell fizetni.

..HIREK

* Személyi hír. Károlyi Imre gróf Bályokról elutazott a fővárosba.

* Felhívás a polgárörökhöz. Felhívom a polgáröröket, hogy ma reggel 8 órakor a városháza udvarán sorakozzanak. Akinek a birtokában fegyver van, feltétlenül azonnal szolgáltatassa be. További jelentkezéseket a polgárőrségbe elfogadunk. Biró Márk főparancsnok.

* A Nemzetvédő Szövetség feloszlása. A Magyar Kurir jelenti: A Nemzetvédő Szövetség a fővárosban a közrend és vagyonbiztonság megóvása céljából alakult. Miután a főváros rendje és nyugalma a törvényes hatalom kezében biztosítottak látszik, a Szövetség működését beszüntette és október 31 én, csütörtökön délután feloszlott.

* A püspök és a káptalan 100 ezer koronát adott a polgárőrség szervezésére. Tegnap a polgárőrség szervező bizottságának egy küldöttsége jelent meg gróf Széchenyi Miklós püspök előtt, akik az őrség szervezéséről és működéséről a püspököt tájékoztatták. Az egyházfő a maga részéről önkéntes hozzájárulását jelentette ki és a saját, meg székeskáptalana nevében 100.000 koronát bocsátott az őrség szervezési költségeire.

* A Katholikus Népszövetség csatlakozása a Nemzeti Tanácshoz. A magyar országai katolikusok leghatalmasabb társadalmi és kulturális szervezete a 308 ezernél több tagot számláló Katholikus Népszövetség ma elhatározta, hogy 3000 budapesti és vidéki szervezetével a Magyar Nemzeti Tanácshoz csatlakozik, hogy a szabad és független Magyarország vérnélküli átalakulásának, konszolidálásának és a rend fentartásának nehéz munkájában a maga részéről is hathatósan támogassa.

* A miniszterek nem kegyelmes urak. A Pol Hir. jelenti, hogy az összes miniszterek elhatározták, hogy úgy a hivatalos, mint a magánérintkezésben mellőzni kívánják a címzéseket és egyszerűen a miniszter ur, megszólítást kívánják alkalmazni.

* A váradi kath. papság csatlakozása a Nemzeti Tanácshoz. A nagyváradi róm. kath. esperesség kerületi lelkészei, papsága bejelentették Imrik S. Zoltán tb. kanonok ur utján a nagyváradi Nemzeti Tanácshoz való csatlakozását és támogatását és teljes készségét, hogy az új forradalmi alakulást kellő eredménnyel támogathassa. A központi papság a Nemzeti Tanácsba dr Szabó Vendel theologiai tanárt küldötte ki.

* A magyar hadsereg fenmarad? A Nemzeti Tanács közhírré teszi, hogy a magyar hadsereg továbbra is fennáll az eddigi keretek között, minden más ellenkező hír valótlan. A legénység 10 korona napidíjban és teljes ellátásban részesül. — A katonaságtól függetlenül a Nemzeti Tanács külön polgárőrséget szervez.

*** A Népszövetség tagjaihoz!** A Kath. Népszövetség központja kijelentette, hogy csatlakozik a Nemzeti Tanácshoz. Az országos központnak ez a nyilatkozata természetesen a vidéki szervezetek nevében is történt s a nagyváradai szervezetre is érvényes. A Népszövetség teljes erővel részt vesz a rend fentartására irányuló munkában s az Új Magyarország megalapozásában. A szociális átszervezésben a dolgozó népnek kell előljárnia. A nagyváradai Népszövetség és minden intézménye, a Népszövetségi „Hangya”, a Hitelszövetkezet, az Otthon, a jogvédő és a biztosítási iroda zavartalanul folytatják, sőt fejlesztik működésüket; minden népszövetségi tag kivált e válságos napokban legyen áthatva a hazafias kötelességteljesítésétől s őrizze meg hidegvérét. *Az igazgatóság.*

*** A Katholikus Körben** ma, kedden, november 5 én a szokásos vetítő előadást nem tartják meg.

*** Keresztényszocialisták a Néptanácsban.** Temesvárról írják: A Bánáti Néptanács ma délelőtt tíz órakor tartotta meg a városháza tanácstermében alakuló gyűlését. Róth Ottó üdvözölte a megjelenteket, mire Drexler Adolfot korelnöknek, Bárvig Ödön drt jegyzőnek választották meg. Megállapították, hogy a mai gyűlésen minden nemzetiségű tanács tizenöt taggal, Temesvár városa husz taggal, a temesvári szociáldemokrata párt negyven taggal, továbbá a Temesvári Polgári Párt, az Országos Radikális Polgári Párt temesvári bizottsága, a temesvári Károlyi párt és a temesvári *Keresztényszocialista Párt* ötöt taggal van képviselve. Ez összesen száznegyven tag, akik együttesen képviselik a bánáti parlamentet.

*** A főispán uti kalandja.** *Malatinszky* Lajos főispán vasárnap autón Gesztre utazott s ott Tisza István temetésén résztvett. Délután visszajövet Less alatt kóbor katonákkal és vásáros emberekkel találkoztak a bihari urak. Az első autó, amelyen Beöthy László dr v. b. t. t. és Miskolczy Ferenc dr ny. főispán ültek, keresztülvágott a tömegben, amely az utat elállta s fenyegető állást foglalt el. A második autóban ült a főispán, Fráter Barnabás alispán, Balásházy Iván dr főszolgabíró és Morvay Zsigmond dr képviselő, akiket ez a váratlan incidens meglepett. A főispán a sofförnek utasítást adott, hogy az autót fordítsa visszafelé s nagy kerülővel érkezett este 10 órakor Nagyváradra, ahol a fámá már tudta, hogy a főispánt elfogták — a románok. Közben három autó is kiment katonákkal a helyszínére, de a tömeg akkorra széjjelszéledt. *Széchényi* Miklós gróf megyéspüspök tegnap személyesen érdeklődött a főispánnál az incidens felől s teljesen megnyugtató felvilágosítást kapott.

*** A fremontrei kanonokok a nemzetőrségben.** A nagyváradai prem. kanonokrend tagjai tegnap testületileg beléptek a nemzetőrségbe. Egyelőre belső munkára ajánlottak, de kijelentették, hogy szükség esetén a fegyveres szolgálatot is ellátják. A prem. főgimnázium VII. és VIII. osztályának tanulói szintén jelentkeztek nemzetőri szolgálatra.

*** A főkapitány szabadságon.** *Geró* Armin rendőrfőkapitány gyengélkedése miatt hat heti szabadságot kért, amelyet a tegnapi tanácsülés engedélyezett.

*** Támogatják a polgárőrséget.** — *Weiszlovits* Gyula és a *Rákóczi* utnak az olasz plébániatemplomig terjedő részén és a Bémer téren lakó háztulajdonosok és üzlettel bíró kereskedők beadványt intéztek a Nemzeti Tanácshoz, hogy készek ezen utcarészen a polgárőrség segélyére lenni s kérik, hogy részükre fegyvereket és löszereket szolgáltatassanak ki.

*** Fát vásárolt a város.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésén 7400 köbméter fát vásárolt. *Ily. Weisz* József és *Spitzer* Ede ugyanis ajánlatot tettek 7400 köbméter tűzifa eladására. A fakészlet 85 százaléka haszáb, 15 százaléka pedig dorongfa. A borsodmegyei *Arló* állomásról kellene a fát elszállítani, a maximális áron. A tanács elfogadta az ajánlatot s megkeresi a faértékesítő hivatalt, hogy a fakészletnek Nagyváradra való szállításáról gondoskodjék.

*** A biztosító intézetek a polgárőrségre.** A Nagyváradon működő biztosító intézetek képviselői tegnap értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy csatlakoznak a Nemzeti Tanácshoz s a központnak előterjesztést tesznek, miszerint a polgárőrség költségeihez százezer koronával járulnak.

*** A pénzügyi tiszviselők országos egyesületének nagyváradai körzete** a Városháza nagytermében folyó hó 3 án délután tartotta az összes pénzügyi tiszviselői karának jelenlétében alakuló ülését, melyen a következő tisztikar választott meg. Elnök *Szemere* Miklós, társelnök *Déri* Miklós, alelnökök *Ráder* Ferencz, *Sürger* Bertalan, főtitkár *Czitrom* László, titkárok *Andriska* László, *Majör* Jenő, pénztárnok *Waldmann* Ödön, ellenőr *Horthy* Dezső, jegyzők *Polgár* András, *Gárdos* Berta, *Kahán* Ilonka, ügyészek *dr. Fried* János, *dr. Barna* Miklós. Az egyesület, melybe a már nem működő, régebbi banktisztviselői szervezet beolvadását határozta el. Tagjai anyagi és társadalmi helyzetének megjavítását tűzte ki programul, továbbá kulturális célokat szolgál. A szervezet kimondotta a Nagyváradai Nemzeti Tanácshoz való csatlakozását és a Tanácsban való képvisellel *Szemere* Miklóst és *Aczél* Károlyt bizta meg. — A banktisztviselők összesége nevében az Elnökség bejelentette a Nemzetőrség parancsnokának, hogy tagjai a nemzetőrségbe belépnek.

*** A Hivatalos Pártfogói Tanfolyam.** A H. P. T. mult heti csütörtöki órája a mozgalmass utcai élet miatt elmaradt. Azonban rendszeren megtartjuk a tanfolyamot és a tanrend szerint ma: Jogismeret és a bürokrácia lélektana lesz.

*** A Kertváros lakói** nevében is, kérem a tek. Szerkesztőséget, legyen szives becses lapjában a villamos művek igazgatóságát felhívni azon türethetetlen állapot mielőbbi orvoslására, hogy a Kertváros 5. számú ház előtt levő transzformátor, dacára hogy még október 30 án megégett, helyreállítására még semmi intézkedés nem történt s így a Kertváros lakói ebben a mozgalmass időben a legnagyobb sötétségnek s így veszedelemnek vannak kitéve. Meddig várjanak még tü-

relemmel és egyáltalán hajlandó e az igazgatóság nyomban intézkedni, hogy ez az ázsiai állapot mielőbb megszűnjön. *Dr. Szentlélek* László ny. kir. tszéki bíró a maga és több kertvárosi lakó nevében is.

*** Cipész iparosok gyűlése.** Felkérem testületünk kötelékébe tartozó cipész szakosztály választmányát és az érdeklődő szakosztályi tagokat, hogy rendkívül fontos ügyben f. hó 5 én, azaz ma d. e. fél 10 órakor az ipartestület házában levő nagytermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. *Czeplédy* Jeremiás elnök.

*** Petroleumosztás az iparosoknak.** Értesitem az ipartestület kötelékébe tartozó iparosokat, hogy petroleumért az ipartestület hivatalában f. hó 5 én és 6-án jelentkezzenek, hol az utalványt is megkapják az iparosok. *Czeplédy* Jeremiás elnök.

*** Elloptak 20 köpenyt** *Haltenberger* Vilmos festő gyárából 20 katonaköpenyt loptak el. A tetteseket keresik.

*** Zongora és énekórákra** beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht* Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, *Arany* János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianino eladó, esetleg bérbeadó.

**Legujabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál**

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelteknek

STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Színház.

A színház műsora:

Kedd: Hejehuja báró.
Szerda: Tul a nagy Krivánon.
Csütörtök: Nebántsvirág.
Péntek: Arany ember.
Szombat délután: Ifjúsági előadás Tartuffe.
Szombat este: II. József császár.
Vasárnap délután: Vasgyáros.
Vasárnap este: Tatárjárás.

Hejehuja báró. Ascher Leó nagysikerű operettje, amely eddig állandóan zsúfolt ház és tomqoló tetszés mellett került színre, ma ismét mulattatni fogja a közönséget. Aggházy, Jósika Mici, Szigeti, Stoll, Harsányi és Váradi képességeik legjavát viszik bele a könnyed operett interpretálásába.

Csütörtökön Mamselle Nitouche. Ifjkor, virágápor, gondatlan májusi este visszajáró melódiák, édes bohóságok: Nebántsvirág, Horváth Nusi pajkos, temperamentumos művészete fogja visszavarázsolni a háborúelőtti színházi esték melegségét a cim szerepben. Gazdy Aranka a fejedelmet játssza és szóhoz jut az egész operette ensemble.

A hét műsora. A nagysikerű Tul a nagy Krivánon holnap ismét telt házat fog vonzani. Mamselle Nitouche, a drága, felejthetetlen francia operett a hét eseménye. Nebántsvirágot Horváth Nusi játssza. Pénteken az Aranyember, szombat délután a Tartuffe, a szezon hatalmas sikerű klasszikus ujdonsága kerül színre. A vasárnap esti Tatárjárás különös említésre méltó eseménye Tóth Elek Lőrentheyje lesz.

Igazságszolgáltatás.

Bírósági szünet. A magyar igazságügyminiszter valamennyi kir. bírósághoz rendeletet bocsátott ki, hogy minden tárgyalást és ítélethirdetési határnapot november hó 17-ig bezárólag úgy a polgári, mint a büntető ügyekben hivatalból el kell halasztani. Újabb határnap iránt a bíróságok hivatalból fognak intézkedni.

MOZI.

Az Apolló nagy eseménye a mai remek új műsor fénypontja a dsungeldráma, melynek megszerzését az igazgatóság legszébb sikerei közé sorozhatja. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy ma a szállítási zavarok miatt a lehető legnagyobb nehézséggel tudják a filmeket biztosítani, mindenesetre figyelemre méltó siker az, hogy az Apolló a „Regény a vadonban” című exotikus látványosságot direkt Kopenhágából szerezte meg. Igazi, tipikus dsungel film, amely kétség kívül különös tetszést kelt a közönség körében.

A hóhér fia. Egy gyönyörű, romantikus film fogja kedvesen meglepni ma az Uránia és a Vigadó mozgószínház közönségét. A Hóhér fia című bravuroz filmet mutatják ee, amely megható színekkel rajzolja meg egy cigányleány szerelmét. A cigányleány Mária Carmin, a nagy filmszínésznő, akinek nem egy briliáns alakítását ismeri a nagyváradi mozik publikuma. A kísérő műsor is rendkívül érdekes.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

A hóhér fia.

Este 7 órától kezdettel.

Nyílttér

Szálloda- és kávéházátvétel!!

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Pannonia szállodát és kávéházat

átvettük és azt Sándor és Kohn cég alatt szakszerűen, t. vendégeink igényeinek megfelelőleg fogjuk tovább vezetni. — A szállodában tisztaság és rend, a kávéházban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz a vezérelvünk. — Minden este meleg konyhánkól kitűnő színházi vacsorát szolgálunk fel. Szíves pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel:

Sándor Ábrahám
és Kohn Jenő

a Pannoni-kávéház tulajdonosai

Nagyvárad város rb. bírósága.

357—918. rbb, eln. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a múlt hó 23-án 1 drb. 3 hónapos körüli szőke kocadiszno bitangásban találtatt. Igazolt tulajdonosa Rendőrség földszint 7. szám alatt annál is inkább jelentkezzék, mert különben a jószág a rendőrség udvarán folyó hó 11-én d. e. 11 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Nagyvárad, 1918. november 2.

Dr Szentmiklósy
rb. bír.

Eladó ház.

Biharpüspökiben kastélyszerű 5 szoba, 2 konyha, cselédszoba, kamra, 2 istálló, felszer, óriási téglapince, borház, nagy udvar és kerttel, bevezetett telefon. Értekezni a tulajdonosnál, Biharpüspöki 584. Telefonszám Biharpüspöki 8.

VAS és rézágak,

afrik és lőszormatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágyak eredeti
gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Regény a vadonban.

Előadások kezdete hétköznap 5,
szombat, vasár- és ünnepnap
délután 3 órakor.

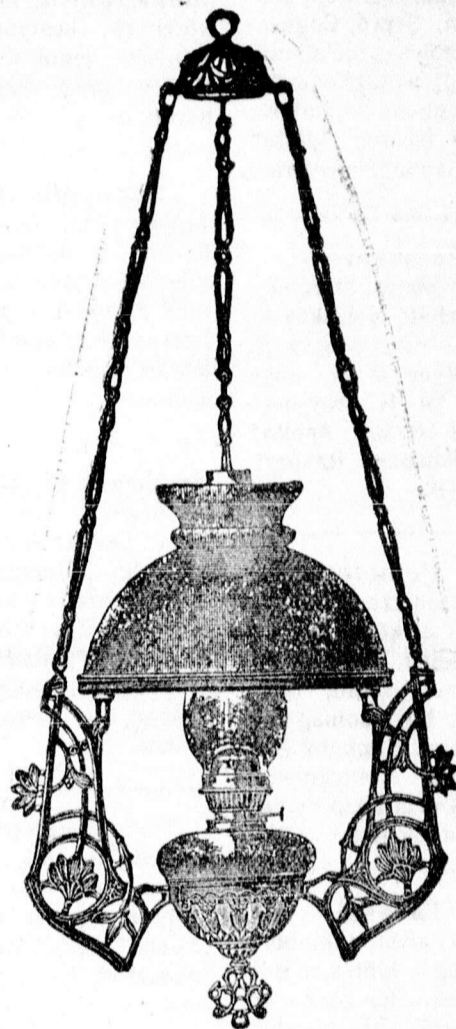
VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Szenzációs új műsor

Este 7 óráig kezdettel.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.—
Kávéskészlet	40.—
Feketekávé készlet színes tálcával	40.—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.—
Főző lábasok tűzálló	6.—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.—
Függőlámpa csigás felszerelve	60.—
Falitükör színes aranyozással	40.—
Ebédlőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300.—	
Ebédlőkészlet színes finom minátval 190	
részes, teáskészlettel együtt	500.—

Diszműárak, majolika disztárgyak,
valódi cobald diszműárak, terak-
kota figurák, chinaezüst és alpacca
ezüst árak
legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és disz-
mű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Téli karalábét
és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, miltreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték
feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. Kipróbált finomabb minőség 70 fillér. **Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény.** Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Leichner szücsnél
Rimanóczy-utca, 2 drb perzsa lábkabát á 2200 K-ért eladó.

Villamos berendezést legolcsóbban vállal Hagymási. Telefon 1404 és 532.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Spanyolnátha
járványoknál betegsőbbekben *fenyő (borovicska) szobairat* kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a kímélően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait kicsi pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, szőnyeg és fehérművek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DON. T-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művészneinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

HIRDETÉMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2 5 l 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom **JANOVICS IGNACZ** bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.